

ที่ นร ๐๑๐๖/ ๕๐๓

สำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒ มีนาคม ๒๕๕๙

เรื่อง การแต่งเครื่องแบบข้าราชการของข้าราชการที่มีการแสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิด

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหง

อ้างถึง หนังสือมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ ศธ ๐๕๑๘.๐๑/๕๖๓ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ตามหนังสือที่อ้างถึง มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้ขอหารือกรณีข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา เพศชาย ซึ่งได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนแปลงอวัยวะเพศชายเป็นอวัยวะเพศหญิงแล้ว ได้ยื่นเรื่องขออนุญาตแต่งเครื่องแบบข้าราชการปกติขาว ชุดเครื่องแบบหญิงในงานพิธีต่างๆ ของมหาวิทยาลัย โดยอ้างความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ ตามพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ว่าจะสามารถแต่งเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือนของข้าราชการหญิงได้หรือไม่ อย่างไร ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่า

๑. กรณีตามปัญหาที่ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาเพศชายยื่นเรื่องขออนุญาตแต่งเครื่องแบบข้าราชการปกติขาวชุดเครื่องแบบข้าราชการหญิงในงานพิธีต่างๆ ของมหาวิทยาลัย โดยอ้างความเท่าเทียมระหว่างเพศ ตามพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ นั้น เนื่องจากพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ได้กำหนดเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน หมายถึง เครื่องแต่งกายทั้งหลายที่ได้กำหนดให้แต่งรวมทั้งเครื่องหมายตำแหน่งสังกัด หรือเครื่องหมายอื่นๆ ตลอดจนสิ่งประกอบเครื่องแบบอย่างอื่นด้วย ซึ่งลักษณะ ชนิด และประเภทของเครื่องแบบจะสมควรอย่างไรและจะต้องแต่งเมื่อไรโดยเงื่อนไขอย่างไร ให้เป็นไปตามข้อกำหนดในกฎกระทรวง หรือข้อบังคับซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ ประกอบกับตามกฎหมายสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๗๑ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ได้กำหนดเครื่องแบบข้าราชการประจำการทั่วไปให้มี ๒ ชนิด คือ เครื่องแบบปฏิบัติราชการและเครื่องแบบพิธีการ โดยได้จำแนกสำหรับข้าราชการชายและข้าราชการหญิงเป็นการเฉพาะตามความเหมาะสมและบังคับใช้เป็นมาตรฐานทั่วไปของข้าราชการฝ่ายพลเรือน

๒. การกล่าวอ้างความเท่าเทียมกันระหว่างเพศกรณีตามปัญหว่าเป็นการเลือกปฏิบัติอันขัดแย้งกับพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ หรือไม่ นั้น พระราชบัญญัตินี้ได้ให้นิยาม “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ” หมายความว่า การกระทำหรือไม่กระทำการใดอันเป็นการแบ่งแยก กีดกัน หรือจำกัดสิทธิประโยชน์ใดๆ ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมโดยปราศจากความชอบธรรม เพราะเหตุที่บุคคลนั้นเป็นเพศชายหรือเพศหญิง หรือมีการแสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิดนั้น เห็นว่าการเลือกปฏิบัติที่ถือว่าไม่เป็นธรรมควรเป็นกรณีที่ปฏิบัติขัดต่อหลักความเสมอภาคและเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล โดยปราศจากความชอบธรรมซึ่งผู้กล่าวอ้างสิทธิตามกฎหมายควรจะได้รับสิทธินั้นๆ แต่ไม่ได้รับสิทธินั้นเพราะการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม ดังนั้น การจะพิจารณาว่ากรณีใดเป็นการเลือกปฏิบัติที่เป็นธรรมหรือไม่เป็นธรรม จึงต้องพิจารณาว่าในการปฏิบัติต่อบุคคลแตกต่างกันเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องดังกล่าวนั้น เป็นไปตามอำเภอใจและปราศจากเหตุผลหรือไม่

๓. จากข้อพิจารณาดังกล่าวข้างต้น การกำหนดรูปแบบสำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือนตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๗๘ ได้กำหนดให้สิทธิแก่บุคคลทุกคนซึ่งเป็นข้าราชการฝ่ายพลเรือนสามารถแต่งเครื่องแบบดังกล่าวได้ กฎหมายดังกล่าวจึงเป็นกฎหมายที่ทำให้บุคคลผู้มีสิทธิแต่งเครื่องแบบได้รับโอกาสแห่งความเท่าเทียมกันอย่างเท่าเทียมกันที่จะพึงได้รับ มิได้เป็นการปฏิบัติให้แตกต่างออกไปอันเป็นการขัดกับหลักความเสมอภาคหรือการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ การที่บุคคลขอใช้สิทธิพิเศษอันเนื่องมาจากตนมีการแสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิดเพื่อให้มีสิทธิแต่งเครื่องแบบข้าราชการพลเรือนตามแบบที่ตนเองประสงค์โดยขัดกับเพศที่แท้จริงโดยกำเนิดของตนจึงเป็นการใช้สิทธิที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย กฎกระทรวงและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง การพิจารณาอนุญาตในกรณีนี้จึงไม่อาจกระทำได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายวรพันธ์ เย็นทรัพย์)

ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักกฎหมายและระเบียบกลาง

โทร. ๐ ๒๒๘๓ ๔๕๔๗

โทรสาร ๐ ๒๒๘๓ ๔๕๘๗

ตรวจ/

- ร.ป.นร./ท.น.ศ.นร./.....

- ผอ.สำนัก/ กอ./.....

- ผอ.ส่วน/.....

ร่าง.....

พิมพ์.....